

MAGYAR-HOLLAND

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-ÚT 4

MEGJELENIK
MINDEN HÓ 15-ÉN

A MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG—HONGAARSCH-NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP HIVATALOS LAPJA

SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

EGY ÉVRE 150 KORONA

TELEFONSZÁMOK:

JÓZSEF 98—61

JÓZSEF 98—62

EGYES SZÁM ÁRA: 15 KORONA

1923 FEBRUÁR 15

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIDOR MARCEL

III. ÉVFOLYAM

2. SZÁM

A Magyar-Holland Társaság közleményei.

Rendes tagokul újabban beléptek: Dr. Arvay Károly és Mészöly András.

Reach Tibor, a társaság nagyérdemű főtít-kára január hó 27-én elhunyt. A társaság a magyar-holland ügy leglelkesebb harcosát vesz-tette el benne, akinek elsősorban köszönhető, hogy Hollandia érdeklődése oly bensőségesen fordult Magyarország felé. Temetésén a Ma-

gyar-Holland Társaság testületileg képviseltette magát és koszorút helyezett el sírjára. A tár-saság nevében Bernát István mondott meg-ható bucsuztatót. A legutóbb lefolyt igazga-tósági ülés jegyzőkönyvbe foglalta mély rész-vétét, melyet az özvegygel átiratban fog közölni.

A társaság által tervezett hollandi könyvtár részére egyre nagyobb anyag gyűl össze. Nagyszámu ifjúsági könyv érkezik Hollandiá-ból. A könyvtár felállítását a társaság már meg-kezdte.

Jobb idők virradnak Hollandiára.

Egy hollandi közgazdász megfigyelései.

Az elmúlt szomorú esztendő sulyosan nehezdedek a hollandi iparra, kereskedelem és hajózásra s most sem tekinthetünk gondok nélkül az elkövetkezendő esztendőre. Bár lehetséges, hogy a gazdasági válság az elmúlt évben érte el tetőpontját és most elkövetke-zik a lassu javulás ideje, mégis tartanunk kell attól, hogy amíg a német jóvátétel ügyét el nem intézik, egy esetleges katasztrófa is be-állhat.

Hollandia érdeke, hogy a német márka és a hollandi forint közötti viszony stabilizálód-jék, mert kevés tényező hatott úgy a hollandi háztartásra, mint a márka ingadozása és ér-tékének folytonos csökkenése. Ennek a ha-tása minden esetre kedvezőtlenül befolyásolta gazdasági helyzetünket, mert úgy a nagy ver-seny, mint egy rendkívül jelentékeny kivitel terület elvesztése méltán megrendíthette po-zíciónkat. A márkával való spekuláció is sok embert tett tönkre. A márka stabilizációja a munkabérek lassu kiegyenlítődésével járhat és ez egyértelmű volna a nagy német verseny megszűnésével, viszont a márka vásárlóerejé-nek növekedése a Németország felé irányuló exportot is fellendíthetné. 1922. a katasztrófák éve volt. Most már szerencsére tul vagyunk rajta, de mert nagyon sok vállalat hitelből élt, a teljes konszolidációra még soká kell várunk. Ha a külföldi események nem állják útját a konszolidációnak, akkor lassanként helyreállhat a normális helyzet, bár az óriási termelési költségek és nagy adók a kibonta-kozást megnehezítik. A kereskedelmi kama-rában rámutattak legutóbb arra a tényre, hogy a törvényes korlátozások, a magánvállalatok ügyébe való hivatalos beavatkozás, az állami és községi munkabérpolitika mennyire hátrál-tatják a kereskedelem, ipar és hajózás fejlő-dését. A munkanélküliség is nagy és a mun-kanélküliek magas segélye nem alkalmas arra, hogy az embereket munkára ösztönözze. A nyolcórás munkaidő is csak fokozza a ter-melési költségeket, csökkenti az ipar verseny-képességét és így a munkaalkalmat is. Az állami és községi kiadásokat kellene redukálni, melyek javarészt inproduktívak, de itt is meg-gondoltan kell eljárni és a takarékosági in-tézkedéseket nem szabad ott alkalmazni, ahol oly munkákról van szó, melyek az ország produktivitását fokozzák. A kikötők fejlesztésére, a Maas-csatorna kiépítésére és a Zuy-derzee kiszáritására gondolunk, melyek csak áldásos következményekkel járhatnak.

A kikötők forgalma, a nagy költségekre való tekintettel egyre kisebb, mert az alacso-nyabb valutájú országok kikötőinek igénybe-vétele előnyösebb. A rajnai hajózás szenved a rakományhiány és a német verseny követ-keztében. A bankok is még megérik az 1920. évi debaclet és bár van remény arra, hogy az ügyek jobbrafordulnak, sok intézet még nem tud eredményesen dolgozni. A sok kül-

Reach Tibor.

Mérhetetlen veszteség érte a magyar-holland ügyet Reach Tibor halálával, aki élete virág-zásában és munkaerejének teljességében tért örök nyugalomra. A megboldogult, aki mint a Magyar-Hollandi Biztosító R. T. és a Ma-gyar-Hollandi Gazdasági Bank R. T. igazga-tója nagyértékű közgazdasági munkásságot fej-tett ki és nagy tehetségével és szaktudásával a magyar közgazdasági élet jelentékeny té-nyezője volt, életének céljául tűzte ki, hogy Hollandia és Magyarország között minél ben-sőségesebb kulturális és gazdasági kapcsola-tokat teremtsen. Ezt a feladatot munkálta kora ifjúságától kezdve úgy Hollandiában, ahol ifjúsága javarészt töltötte, mint Magyaror-szágon, ahol céltudatos munkával és soha nem lankadó energiával igyekezett olyan intézmé-nyeket alapítani, melyek céljai valóráváltására alkalmasak voltak.

Hivatali állásait, melyek diszt kölcsönöztek neki, de a hivatás tisztességével együtt rend-kivüli szellemi és fizikai munkát jelentettek számára, egyesíteni tudta az emberiséggel és azokkal a fenkölt érzésekkel, melyek a kulturembert kiemelik a közösségből.

Magyar közgazdasági érdekekért harcolt Hollandián keresztül is, valamint emberi ide-álokért és egész életét összhangba igyekezett hozni kitűzött céljával: használni az ország-nak munkával, becsülettel és önfeláldozással.

Ugy járt közöttünk szürkén és feltűnés nél-kül az igénytelenség és szerénység köntösében, de ez az egyszerű köntös nemes értékeket takart.

Egy szerencsétlenségtől sujtott, elhagyott és rokontalan nemzet harcos katonája volt ide-benn és odakünn Hollandiában és mikor ered-ményeket érlelő munkájával becsületet szer-zett magának, nemzetét is felemelte.

Hollandi társadalmi és pénzügyi körök szél-tében ismerték és rendkívül nagyrabecsülték úgy egyéniségét, mint munkáját. A mult évben

az amsterdami Industrielle Clubban nagy fel-tűnést keltett egy előadásával, melyben Ma-gyarország közjogi és gazdasági helyzetét ismertette a háború előtt és a háború után. Visseringgel, a Németalföldi Bank vezérigaz-gatójával, a világhírű pénzügyi kapacitással folytatott eszmecsereje nagy mértékben járult hozzá, hogy a hollandi gazdasági és pénzügyi körök figyelme hazánk felé irányuljon.

Rendkívüli képzettségű, széles látókörű pénzügyi szaktekintély volt és elsőrendű ma-tematikus. A biztosítási szakmát is Hollan-diában kezdte, ahol mint 17 éves ifju lépett egy nagy életbiztosító intézet kötelékébe. Nyolc évi munka után tért vissza Magyar-országba, ahol ez intézet budapesti fiókját igazgatta, majd később a Magyar-Hollandi Biztosító R. T. megalakulása után, e társaság-nak lett egyik igazgatója. Munkatársaival együtt megalapította a Magyar-Hollandi Gazda-sági Bankot, a Danubius Aruforgalmi R. T.-ot, a Magyar-Holland Tájékoztató és Utazási Iro-dát és a Magyar-Holland Szemlét és nagy része volt a Magyar Külügyi Társaság kebe-lében megalakult Magyar-Holland Társaság alapításában, mely éppen kiváló érdemeire való tekintettel főtítkárnak választotta meg.

Temetésén, mely január hó 29-én folyt le a kerepesi temetőben, a budapesti társadalmi és közgazdasági élet sok kiváló tagja jelent meg. Bucsuztató beszédeket mondtak: Nagy Ferenc dr. v. b. t. t. ny. államtitkár, Bernát István egy. tanár és Vidor Marcel szerkesztő.

Mindazok, akik a Hollandiával való meg-értés barátai és szívükön viselik azt a nagy érdeket, hogy e nemes kis ország értékes szimpátiáit megszerezzék és fenntartsák Ma-gyarország számára, Reach Tibor emlékéből, értékes életének tanulásaiból fognak erőt meríteni, hogy a nagy célt, e gazdaságilag sujtott országot, Hollandia segítségével talpra-állítani, valóra válthassák.

földi bank hollandi fiókjait is megnehezítik a helyzetet.

Az értéktözsde az elmúlt év végén sokkal jobb hangulat uralkodott de nagy optimizmusra nem volt ok.

A dohánypiac az amerikai kereslet folytán magas árakkal zárult, de miután Németország volt a fő kiviteli területe és az országra most nem lehet számítani, a dohánypiacon is nagyok a veszteségek.

A kávékereskedelem helyzete nem mondható kedvezőtlennek. A teakereskedelem is sokkal kedvezőbb képet nyújt, mint ahogy azt egy évvel ezelőtt várták, ugyanez az eset a gummikereskedelemben is, ahol főleg az amerikai ipar részéről nagy kereslet mutatkozik. A kinahéjnak még mindig Amsterdam a főpiaca. A termelést Jáva monopolizálja és azt a nyersanyagot, amit nem ezen a szigeten dolgoznak fel kininné, Amsterdamban viszik piacra.

A gyémántipar, bár nem dolgozott teljes erővel, szép eredményeket mutatott fel. Ezzel ellentétben a fémiparnak igen súlyos a helyzete, mert a hajóépítés nagyrészt szünetel és a belföldi vállalatoktól sem várhatók je-

lentékenyebb megrendelések. A német verseny kezd alábbhagyni, erre a magas árak, a szállítás bizonytalansága és az anyag egyre rosszabbodó minősége vannak befolyással. Amint az előbb említettük is, a hajóépítés terén teljesen szünetel a munka, a hajójavító műhelyeknek is kevesebb a dolguk, miután a hajózási vállalatok takarékoskodnak és a német verseny hatása is érezhető.

Haladás tapasztalható azonban a személyes teherautóik által való fuvarozási iparág terén, mert ezek meglehetősen olcsón dolgoznak, nagy konkurrenciát okozva a vasutnak.

A tengeri halászat helyzete is rosszabbodott és a bevétel a költségek fedezésére sem alkalmas. A Németországba való szállítás megszünetése különösen a heringhalászat helyzetét teszi katasztrófálissá. Egy ideig remélhető volt, hogy megindul az Amerikába való szállítás, de a bevételi vám felemelése akadályokat gördített az export útjába.

A hollandi polgármesterek újévi beszédeikben egyébként azon megokolt reményüknek adtak kifejezést, hogy az 1922-es súlyos esztendő után jobb idők fognak virradni Hollandiára.

Hollandi utazás.

Hágából északkelet felé robog az autó. Földi paradicsomon vezet keresztül az utunk. Körülöttünk minden ragyog a világosságban, termékenységben, szépségben és ápoltságban. A dáiák őszi színeikben pompáznak. A mezőkön tehenek legelésznek, oly tömegben, amelyet nálunk már nem ismernek. Áttekinthetetlen az állatok mennyisége. Nem csoda, ha ez az ország a tejnek, vajnak, sajtnak és — ó Istenem — a tejszinhabnak a birodalma.

Egyszerre boltozat borul a fejünk fölé, a fák koronái, melyek a téglával kövezett utat szegélyezik, összeölekeznek a magasban. Jobbról és balról kerteknek és parkoknak beláthatatlan lánca sorakozik egymás mellé, amelyekből villák, házak és kastélyok köszöntenek. Seholy egy vasrács vagy kökerítés. Csak kis árkok választják el egymástól a birtokokat. Minden nyíltan és bizalommal telten fekszik itt. A házak, melyek néha az út közelében, máskor meg a távolban gyönyörű pázsit mö-

gött intenek, leírhatatlanul nyugodtak és előkelők. Csendes homlokzatok, nagy ablakkal, melyek mögött csak csendes, izgalom nélküli emberek lakhatnak. Itt egy világossárga ház sötétzöld ablaktáblákkal, ott egy nagy, magas téglatető emelkedik. Aztán egy álmodozó kis hajlék, egészen befuttatva borostyánnal. A fejedelmi kastélyok bejáratánál elragadó kis kertész vagy chauffeurházak. (Mért is nem lehetünk kertészek vagy chauffeurök Hollandiában?) Mindez csodás harmóniában illeszkedik össze egy teljes egészségre. Minden egyes birtok mint barátságos szomszéd nyújtja kezét a másik felé. Arisztokratikus demokrácia uralkodik itt, mint egész Hollandiában.

Jobbkézfelől előttünk Leiden tornyai, balra Katwijk és Noordwijk dűnái. Egy hidon robog át az autó — csatorna vagy folyóág amin keresztülmegyünk? Nem, ez a Rajna, vagy legalább is az amit itt Rajnának neveznek, a büszke folyó, amely itt úgyszólván feloldódott.

Oly kevéssé impozáns, mintha elmúlt nagyságát gyászolná, folytatja kevéske vizét, melynek nevét még meghagyták az Északi-tenger felé, hova folyik, vagy ahová tulajdonképpen gátjai segítségével fáradtságosan folytatják. A víz alsófolyásánál feltűnik a Rijnsberg templomával, ahol Spinoza született és itt, nem messzi tőlünk állott a rijnei malom, ahol Hollandia legragyogóbb festője látta meg a napvilágot. Ugyanott van az omlatag, repkényvel befont toronyrom, melyet Rembrandt egy rajzából ismerünk.

Megint közeledik egy városka. Itt minden oly bizalmasan közel van egymáshoz. Nincsenek távolságok, halott üres sikok és pusztaságok az emberi lakhelyek között, egy benső kötelék tartja össze az egész országot. Ez Haarlem e földrész legvarázslatosabb zuga. Itt meg kell állanunk. Csak röviddel a háboru előtt rendezték be itt az új Frans Hals muzeumot, mely egy minden festőnél derűsebb művésznek csodás alkotásait őrzi, melyek azelőtt a városházán a Groote Kerk közelében voltak elhelyezve. Keressük és alig tudjuk megtalálni. A város legrégebbi negyedében, szűk kis utcák között, melyeket széleshomlokzatu, kis 17. századbeli téglaházak szegélyeznek és amelyek olyan mesebeli neveket viselnek, mint pl. Groot Heligland és Klein Heligland, ezek között a házak között áll a muzeum. Nagyszabású épület 1608-ból, egy öregemberek-háza, melyet Lieven Key épített, s mely egyike azoknak a gazdag alapítványoknak, amelyekkel a renaissance-Hollandia polgári érzéseinek adott kifejezést. Szébb helyet a „Halsok“ számára képzelni sem lehet. Ide tartozik, ebbe a környezetbe, ez a nevető, zseniális, részeges fickó, aki a nép köréből nőtt ki.

A kapu előtt, melyen nem lehet csengetni, hanem egy régimódi kopogtató segítségével kell bebocsátást kérni, egy percre megállok. Hogyan, mi ez? A Baedekerem 1913-ból való és abban az áll, hogy a belépti díjat 25 centről fel fogják emelni — és itt ki van írva, hogy most, 1922-ben ugyancsak 25 centbe kerül. Hát lehetséges ez? Létezik még ilyesmi? Nyomtalanul mult el itt a nagy vihar? Mi ezt nem tudjuk megérteni.

Elképzelhetetlen az a pompa, amely élénk tárul, ha végigmegyünk a régi kapubejáraton. Először termék hosszú során megy keresztül az ember, melyek nemes, középszerű anyag-

Levelek Holland-Indiából.

Bali.

A kék tengeren, világoskék fátylakba burkolva, feje rózsafelhőkkel koszoruzva, így látom Balit a távolban. Ünnepi ruhát visel, mindenütt és mindég. A természet ott egy nagy ünnep. Emberek és állatok ünnepelnek, vidáman és tarkán, falvak és városok fel vannak díszítve és mindenkor van zene és tánc.

Elkülönítve, a végtelen tengertől körülfogva fekszik a távolban a sziget és tudom, hogy egészen különös élete van. Bár néha végigszáguld egy-egy autó az utcáin, s itt-ott egy-egy vékony telefondrót látunk, de ez az egyetlen bizonyítéka annak, hogy a világ ismeri Balit. A 150 európai közül, aki a szigeten lakik, napokig nem lát az ember senkit. Zavarólag csak a saját existencia hat. Valami borzasztó nehézkességet hordoz magával az ember és olyan ruházatot, amely nem alkalmazkodik a természethez. Olyan az ember, mint egy csunya edény, amelybe a legnagyobb adományokat töltik be. Szégyenkezve állok ott és csodálkozom a természet bőkezűségén, amit ilyen csunya lényre pazarol. Igaz, hogy a természet Jávában talán nagyszerűbb, bujább és tágasabb, de az emberek szépsége, amely ott először lelkesített, most már egészen elhalványodott számomra.

Ha Balira gondolok, az ősi emberi szépség mintaképét látom magam előtt! Ha az ember fiatal, akkor szép is. Csak nagyon kicsinyek azok a különbségek, amelyek az egyik testet még szebbé teszik, mint a másikat. Akár ünnepelnek, akár dolgoznak, mindig derékig

meztelenek. Jávában is lát az ember gyönyörű férfialakokat, de soha sem olyan asszonyokat — hiszen ők nem is viselnek minden terhet a fejükön és éppen ezért nem is tartják olyan királyian, már kora ifjúságuktól kezdve. Akár fekete sarong-ban, színes, sárga, zöld vagy kék övszallaggal, fejükön barna korsóval mennek a kuthoz, akár látszólag válogatás nélkül magukraaggatott selyemkendőkkel a derekukon, virággal a hajukban és áldozati ajándékokkal a fejükön levő kosárban a templomba mennek, vagy este fáklyákkal a kezükben végigvonulnak az utcákon, mikor a koncentrált világításnál minden mozdulat csodákat leplez le, mindig gyönyörűség nézni őket. A táncnál is, ha felsőtestük színes szallagokkal van föl-díszítve, mindezen áttör a test vonala és szabad marad minden mozdulatnál.

Kedvesen vegyül az idegen előtti félelem, a jószággal és vidámsággal. Sohasem tagadják meg, hogy lefényképeztessék magukat és türelmesen állnak oda, ahova kívánják és bár tekintetük eleinte félelmet, mindjárt barátságossá válik, ha megköszöni nekik az ember.

Egy nép, amely annyira szellemeinek megfigyelése alatt érzi magát, kényszerül arra, hogy jó legyen. Mert ezek a szellemek (Deva) borzasztóak és haragosak és nem szabad megsérteni őket, hanem örökös áldozatokkal kell őket kiengesztelni. Itt nincs bocsánat a gonosztevőnek, hanem minden élet mögött ott áll borzalmas, vigyorgó ábrázatával a Deva. A bali-ak tulajdonképpen hinduk, de nekik nem felel meg sem Buddha, sem Brahma, sem Visnu vagy Siva. Nem ismernek kontemplációt, isteneiknek velük kell élni, ételt, italt és utódokat kell adni nekik, ott kell állniok a

rizsföldeken, a forrásnál ahol fürödnek, a magas Warning-fán, melynek árnyékában megpihennek. Ott kell lenniük a házban is, hogy a napi munkát megáldják. És számos Istennek kell lennie, hogy minél több alkalom legyen az ünneplésre.

Minél gonoszabbak, annál jobban ünneplik őket. Itt van Barongan, a gonosz állat, amely azelőtt a kis gyermekeket falta föl és akitől Shiva mentette meg az emberiséget. Most már nem Shivát ünneplik, mert ő jó és megőrzi a gyermekeket, hanem Barongant kell folyamatosan békíteni. Tegnap volt az ő ünnepe és tarka gyermekereg kísérte a menetet. Borzasztó és ijedséget keltő, hosszú, fehér, lompos testével és óriási fejével, amely rettentően vigyorog és fogait vicssorgatva jobbra-balra forog. Egészen el van borítva ékszerrel, kis tükrök csillognak rajta és a fején ékes aranydiadém. Két ernyőt tartanak föléje, mikor ünnepléses dob és tam-tam kíséret mellett tovalépdel négy vékony emberlábán és mindég, még ha táncolás közben gyermekeket és hősöket fog is meg, ha forog, letérdel, fölugrik és rettenetesen reszket, sohasem hagyják el az ernyőtartók, hanem kegyelettel kísérik. Megmagyarázhatatlan az a hatás, amely ebből a szörnyetegből és a Deva-táncosokból árad. A szörnyeteg él és élnek az örökösén egyformán mosolygó Deva-maszkok, melyek mintha változtatnák kifejezésüket,

A munka nem felel meg a vidám sziget lakóinak és ezért logikus, hogy ahol tehetik, elkerülik. Egy kötelességük van, a természet ünnepnapjait még tarkábbá és vidámabbá tenni.

És Bali fejedelmei jó példával járnak elől

gal vannak telve. Nem annyira ez, hanem a mennyezet fafaragványai, a bőrtapéták, a gyönyörű kandallók és a kilátás a négyszögletes udvarba, ahol a kék nyárutói ég alatt mélypiros virágok pompája tüzel, köti le a figyelmet. Ezután azonban belép az ember a szentélybe, azokba a termekbe, melyekben a nagy mester képei mint fejedelmek várják a látogatót. Fekete és piros, sűrű, kék és ezüstös tónusok pompája vesz körül. Egészséges emberek ülnek az asztalok körül, tolakszanak, zászlók lengenek vagy pedig polgári tisztelteméltóság néz le ránk öntudatosan, Az ecsetvonások nevetnek, özönlenek össze-vissza. Vagy megnyugodnak bensőséges meleg csendben. Némelyik talán egy kissé tulságosan van lakkirozva. Hollandiában szeretik ezt az erős firniszezést, de nekem úgy tetszik, hogy takarékosabbak lehetnének vele. Szerencsére e képek leggyönyörűbbike, melyet Frans Hals nyolcvan éves korában festett — az aggok háza előjárónőinek arcképe, — éppen ezé amelyben most vagyunk — még érintetlen. Bár csak így maradna! Mert minden fiatal kéz, amely ezekhez a képekhez merészkedik nyulni, megszenteltelenné tenné ezeket az öreg, méltóságteljes, ugyszólván már a túlvilághoz tartozó asszonyokat.

Ha ezt a házat elhagyjuk, nem az az ér-

zésünk, mintha egy muzeumot néztünk volna meg, hanem mintha egy teremtő szellem megáldott volna. A szív hangosabban dobog és az életöröm fokozódik. Mint vidám emberek utazunk tovább, új parkokon keresztül, új villák, a teljes, csorbítatlan jómód számtalan tanuja mellett. Aztán a dűnákönkeresztül Zandvoort felé. Ez az Északi-tenger legszebb ideje és mégis, az egykori sürgésforgás már nem található. Hogy lehetséges ez, kérdem egy bensülöttől. Hiányzanak a németek mijnheer, mondja és köp egyet, olyan kifejelettséggel, ahogy csak egy holland halász tud köpni. Igen, a németek hiányzanak. Nem tudják megfizetni, ennek a gazdag országnak fürdőhelyein rosszul megy az üzlet, mert a szegény németek nem tudnak jönni. Ez a kis példa megint jól rámutat arra, hogy mennyire összefügg e földrész népeinek az élete.

A tenger pedig csak zug és kétségtelen, hogy neki nagyon mindegy a mi szerencsénk vagy szerencsétlenségünk. A természet szíve nem dobog a számunkra. De ezzel egy nagy ajándékot is ad nekünk, mert megmutatja, hogy milyen csekély végeredményben a mi legmélyebb fájdalomunk és legnehezebb gondjaink és szentimentalizmus nélkül mégis szépségének örök karjaiba fogad.

A hollandi munkásszindikátusok.

Hollandiában öt nagy munkásszindikátus áll fenn, melynek tagjai Hollandia munkásságának $\frac{5}{6}$ -át foglalják magukban. Az utóbbi években, az 1920. évi két nagy sztrájk következtében a tagok száma jelentékenyen csökkent.

Hollandi tulipán a Tuillériákban.

Három nagy hollandi virághagyomány tenyésztő vállalat 200.000 darab tulipán- és jácinthagyományt ajándékozott a francia kormányának. A hagyományt a Tuillériákban fogják elültetni.

Hollandi kölcsön Németországnak.

Hollandia 140 millió kölcsönt adott Németországnak. A berlini hitelbizottság csak olyan iparágaknak ad pénzt, melyek nem konkurrálnak Hollandiával.

Német bányamunkások Hollandiában.

Naponként 6000 német bányamunkás megy át a hollandi határon, hogy a limburgi bányákban dolgozzanak. A német bányák nagyon megsínylik ezt a munkáshiányt.

Közvetlen távirati összeköttetés Hollandia és Amerika között.

Megnyílt a közvetlen távirati összeköttetés Hollandia és Amerika között. Eddig a sürgönyöket Anglián át küldték az Egyesült-Államokba. A távirati válasz 20 percen belül megérkezhetik, sőt sürgős esetekben 12-14 perc alatt is. A hollandi kormány az első a kontinensen, mely egy magánvállalatot bízott meg táviratok expedálásával.

Gázkiállítás Amsterdamban.

Október 13-án nyílik meg Amsterdamban a nemzetközi gázkiállítás, mely iránt ugy Hollandiában, mint külföldön nagy érdeklődés mutatkozik.

Hollandi gyémántterület.

Holland-Guineában gyémántokat találtak, amelyek nem nagyok ugyan, de nagy mennyiségben bányászhatóak.

Nők foglalkoztatása Hollandiában.

Hollandiában a nők számára mintegy 300 foglalkozási ág áll nyitva. Rendszeres oktatást és kiképzést nyerhetnek iskolákban, tanfolyamokon és műhelyekben. Egy cseléd évi bére most 130-600 forint. Elárúsítónők 600-2000 forintot keresnek évente. Gyógy-szerésznők 1200-2000, némely kórházban 2500-2600 forintot kapnak. A masamódok havonta 50-150 forintot keresnek. Szabásznők kb. 1800-2000 forintot is kapnak. Az egyetemeken eddig mintegy 1000 nő kapott oklevelet. 341-en megszerezték a doktori címet. 7 nő tette le sikerrel a jegyzői vizsgát, bár a jegyzői és bírői pálya még nem áll nyitva a nők számára.

Apró hírek.

Holland-Keletindia a világ petróleum termelésének 2.5%-át szállítja. — Hollandia és Dánia között telefonhálózatot létesítenek. — A hollandi Boon csokoládégyár Magyarországon fiókot létesített. — Tervbevétték a holland-indiai flotta kibővítését és Tandjong Priokot szemelték ki új alkalmas kikötőnek. — Hollandiában megalakult a Holland-Kinai Társaság.

KRÓNIKA

Cholnoky Jenő előadása Hollandiáról.

Dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár az Uránia tudományos színházban április 19-én előadást fog tartani vetített képekkel: *Hollandia földje és élete* címmel.

Az Országos Szent Gellért Egyesület kultuszdelutánja.

Az Országos Szent Gellért Egyesület e hó 5-én rendezte hollandi hálaünnepélyel kap-

Hírek Hollandiából.

A Magyar Holland Tájékoztató és Utazási Iroda közleményei.

Nemzetközi konferencia Hágában.

A hágai békepalotában a világ jogtudósai konferenciára gyűlnek össze, hogy a légi közlekedést, drótnélküli táviró és a tengeralattjáró hajók használatának szabályozását háboru esetén megbeszéljék.

Az utrechti árumintavásár.

Az utrechti tavaszi árumintavásárt március 13-án nyitják meg és 22-én zárják.

Egy hollandi szindikátus Oroszországban.

Szentpéterváron egy behozatali iroda nyílt meg, mely egy hollandi, 82 részvénytársaságból és négy bankból álló szindikátussal lépett érdekközösségre.

Hollandia bevétele és kivitele.

	Behozatal	Kivitel
1918. évben	608 millió forint	381 millió forint
1920. "	3336 " "	1701 " "
1921. "	2224 " "	1370 " "
1922. "	2040 " "	1220 " "
1918. évben	4.8 tonna á 1000 kg.	1.9 tonna á 1000 kg.
1920. "	13.1 " " 1000 "	4.2 " " 1000 "
1921. "	17.2 " " 1000 "	6.7 " " 1000 "
1922. "	19.5 " " 1000 "	6.7 " " 1000 "

A nemzetközi sportélet helyreállítása.

Hollandiáról mindent elkövetnek, hogy a régi nemzetközi sportrelációkat az összes népek között ismét helyreállítsák.

A hollandi repülés.

A hollandi repülőgépszolgálat hálózatának hossza 2100 km. Most tervezik, hogy Hollandia és Jáva között új repülőgépjáratokat terveznek.

az alacsonyabb kasztok előtt. Így Bangli fejedelme kora hajnaltól kezdve palotája lépcsőin, vagy a ház előtti fák alatt ül 50 kakaskosárral körülvéve. A szolgák egyik kosarat a másik után nyújtják neki és a fejedelem, minisztereivel és tanácsosaival együtt minden egyes kakast megfüröszt, masszíroz, kitépi csunya tollait és ugráltatják őket, hogy lábizmaik erősödjenek, ezzel készítve őket elő a viadalokra. Így dolgozik fáradhatatlanul az ünnepek előkészítésén, csak a holland kormány ne zavarná annyit fejedelmi kötelességének teljesítésében. Ennyire megtartott a sziget minden átöröklött tradíciót, csak éppen ritkán engedélyeznek kakasviadalokat, azzal okolva meg, hogy a nép minden vagyonát, családját és házáat eljuttassa. De ezt már évszázadok óta teszik és nem ártott meg nekik, mi köze a kormányhoz ahoz, hogy a vagyon egyik kézből a másikba megy, a fő, hogy ott marad a szigeten. És hiszen mégis játszanak! Összekuporodva hajolnak különös, szimmetrikus mintájú kártyáik, kokusz lemezek és az utcán összeszedett fácskák fölé.

Az öreg fejedelem nem tudta elhatározni, hogy kakasait elhagyja, amikor kértük, hogy mutassa meg nekünk a palotáját, de udvarias kézmozdulattal megengedte a behatolást. Egész csomó piszkos, rendetlen ház áll itt együtt, melynek mindegyikéből asszonyok néznek ki, szépek, csunyak, öregek, fiatalok. Az öreg urnak 35 felesége van. Gyermekének számáról nem tudott felvilágosítást adni. Mikor az asszonyok később pompás ruhákban léptek ki a palotából, hogy az áldozáshoz menjenek, alig tekintett fel. Mikor hallotta, hogy németek vagyunk, megkérdezte, csak úgy mellé-

kesen, hogy még mindig háboruzunk-e, — de mennyire érdekelhetik is őt az emberek harcai a kakasviadalokhoz képest?

Kloenkloeng fejedelem kötelességét más módon teljesíti. Nem messze a palotájától, egy nagy réten, hirtelen támadnak ünnepek. Valamelyik utcából előtűnnek gamelangjátékosok hangszereikkel, táncosok, színészek és nézők mintegy varázsütésre kerülnek elő és hirtelen föllángol a legnagyobb tarkaság, elterül a mezőn, kuporog az utcák szélén és ragyog a verandákon. Mi a fájdalommasságig kirivunk ebből a csodálatos tarkaságból — a fejedelemnek észre kell vennie bennünket. Hosszú körmü kezének egy intése, egy földön csuszó szolgál és máris székek állanak mellettünk, s alázatosan kérdezi a térdelő, hogy mit kívánunk inni. Egész délután ott ültünk, az esti áldás után a késő éjszakáig és az órák nem voltak hosszúak. Gyenge, finom leányok folytonos térdhajlások között táncolva, magas hangocskáikkal énekelve egy mondát adtak elő. Egy anya, számos leányával várta a kéréket. Férfiak lépnek elő, pompás brokátruhákban, szolgálóktól kísérve. Ezek az urak, akik szolgálókkal bohócoknak hatnak és akiknek számunkra érthetetlen tréfáit a közönség ragyogó arccal fogadja, minden előadáson fellépnek. A gamelangok zenéje és a tánc nem olyan fejlettek itt mint Jávában, minden bali művészetben van valami élénkebb, egyszerűbb inkább a pillanattól fakadt. Hosszu rudakra erősített petróleumlámpák világítják meg a teret hajnalhasadásig. Mi egy órákor hazamentünk, de még álmainkba is elkísért a ritmus és a dal.

csolatos VI. kultuszdelutánját. A szép és változatos műsor keretében K. Kamenszky Gyula dr. az egyesület alapító elnöke tartott érdekes kultuszismertetést, Mészáros János dr. pápai prelátnak Hollandia jótékonyágáról, Cholnoky Jenő dr. Hollandia földjéről, Sárosi Bella irónő pedig Hollandia társadalmi életéről tartott ismeretterjesztő előadást. Majd Simonffy Margó adta elő Kozma Andor „Hollandi szív” és Vidor Marcel „Hollandia” c. verseit mély megértéssel, őszinte tetszést keltve. Az Operaház néhány tagja adott elő operáriákat, majd a Tabáni Enekkar Egyesület hollandi és magyar himnuszával ért véget a szép ünnepély, melynek rendezése az agilis és lelkes K. Kamenszky Gyula dr. érdeme.

Hollandusok a magyar kulturáért.

J. Drijver, a Holland Madárvédő Egyesület titkára, az egyesület tagjainak önkéntes adományaiból 100 holland forintot utalt át a Magyar Madártani Intézetnek, hogy folyóiratukat fejlesszék. A holland ornitológusok eddig készpénzben már 735 forintot juttattak el a Magyar Madártani Intézethez.

Hollandi segítség a németeknek.

Hollandi magánosok körében mozgalom indult meg, hogy Németország gazdaságilag sújtott középosztályát anyagi támogatásban részesítsék. A hollandi polgárok német márkát vásárolnak és a pénzüsszeget ismerős német családoknak küldik el. Most egy hollandi ur, Boon Károly, Hágából az Amsterdami Bank és a hollandi külügyminisztérium közreműködésével egy szervezet keretében szabályozza ezeket a pénzküldeményeket, hogy a márka fokozatos elértéktelenedése folytán ne érje kár a német családokat. A hollandi családokat felszólították, hogy pénzküldeményeiket „szeretetadomány” megjelöléssel az illető német család címével az Amsterdami Bankhoz juttassák el. Az Amsterdami Bank ez összegeket a Deutsche Banknak utalja át Bonnba, anélkül, hogy ezért illetéket számítana fel. E bank késznek nyilatkozott arra, hogy az összegeket hollandi ezüstbonban, költségmentesen a címzettnek átutalja. A címzettek a pénzt 2 és félforintos bankjegyen kapják meg és így módjukban van, hogy a pénzt árfolyamvesztés nélkül, a szükséghez képest beválthassák.

Az utrechti új villamos.

Utrechtben most u. n. „éénmanswagen”-ekkel, egyszemélyes villamosokkal kísérleteznek. A villamosnak csak vezetője van, aki a felszállóktól átveszi a jegy árát (10 cent). Az utasok egy a kocsik belsejében elhelyezett gomb segítségével jelzik, hogy mikor akarnak leszállni. Ezzel az intézkedéssel megtakarítják a kalauzok fizetését. Ha sikerülni fog a dolog, úgy Utrecht lesz az első város Hollandiában, ahol ilyen villamosokat fognak alkalmazni.

Magyar kolónia Buenos-Airesben.

A buenos-airesi „Nederland” című lap közli, hogy az ottani hollandi követségen, J. Barendrecht elnöklésével, az ott élő magyar kolónia tagjai ülést tartottak a magyar gyermekek és öregek segélyezése ügyében. Az ülésen nagyszámú közönség vett részt, akik között a magyar kolónia legelőkelőbb tagjai is képviselve voltak. Többek között elhatározták, hogy gyűjtési célokra külön kis füzeteket nyomtatnak, melyeket a hollandi követ aláírásával fog hitelesíteni. Az ülés folyamán Stefániai Imre, magyar hegedűművész, felajánlotta, hogy hajlandó erre a célra hangversenyt tartani, amit örömmel vettek tudomásul.

Tőzsdei krónika

A lefolyt négy héten a budapesti tőzsdén az áralakulás továbbra is változatlanul emelkedő irányzatú volt. Az árfolyamok kialakulása felé haladó irányvonalat mutat; e megállapításunknak nem mond ellent a legutolsó héten beállott ellanyhulás, amely minden hossz természetes reakciója, az emelkedés tempója sohasem egyenletes, hanem hullámvonalú, mindég vannak visszaesések, amelyek azonban — mint jelen esetben is — nem kell, hogy irányváltást jelentsenek.

A lanyhaság ez alkalommal inkább tőzsde-technikai okokra vezethető vissza, bár a visszaesést a nehézpapiroknál indokoltá tette azok tulhajtott árfolyama, amely már a békebeli aranyparitást is elérte. Lanyhítólag hatott a tőzsdére a fojtogató pénzühiány, ami a készpénz díjának 7%-ig való felszökésében nyilvánult meg, továbbá a lebonyolítást közvetítő Giró fennakadása, ami viszont a fizetési napok kitolását és a tőzsde szüneteltetését eredményezte. Természetes, hogy mindezen jelenségek tartózkodóvá tették a napi spekulációt és a gyöngye kezeket pozíciójuk feladására kényszerítették. Mint hasonló esetekben mindég, úgy most is jelentkezett a kontremín, azonban csak kisebb keretben dolgozott, ami megállapítható volt a piacra került anyag sima elhelyezkedéséről.

Jelentésünk zártakor nyugodtabb és bizakodóbb hangulatu irányzatról számolhatunk be, általános vélemény szerint a jövőben a közép és kis értékek felé fog a súlypont eltolódni, amely értékek még nagy eshetőséget nyújthatnak a spekulációnak, míg viszont a nehéz értékek egyelőre ugylátszik már kulmináltak árfolyamukat.

A devizapiacról örvedetesen jegyezhetjük fel a magyar korona további stabil helyzetét; a német márka 0.01 árfolyamra süllyedt Zürichben, amely egyelőre mélypontja volt, míg az utódállamok valutái szilárdabban értékeltek. A devizaközpont az utóbbi időben teljesen elzárkózott a kereskedelmi igények kielégítése elől. Általános a panasz ezen intézmény ellen, amely pedig a mult év végéig mintaszerűen felelt meg hivatásának; minden okunk megvan arra a feltevésre, hogy e panaszolt tünetek rövidesen kiküszöböltetnek és a hazai kereskedelem és ipar tevékenységének continuitása továbbra is biztosíthatni fog. Erre már a józan belátás is kell, hogy kényszerítse intéző köreinket, mert a teljes gazdasági elzárkózás sem biztosíthatja Magyarország valutájának sorsát örökké; csak a gazdasági élet zavartalan erőkifejtésének lehetősége nyomán jár fellendülés és csak ez termel új értékeket, mindezeknek pedig előfeltétele az elzárkózás politikájával való szakítás.

Varga Imre.

Huzási jegyzék

Erzsébet-Szanatórium sorsjegyek

48. huzása 1923 január 2-án.

Sorozat	Szám	Nyeremény K
1239	54	100
1438	31	2000
1478	100	100
1542	62	50
1751	53	100
2177	34	100
2319	86	500
2330	58	50
2405	52	50
2452	50	100
2730	9	50
2874	88	50
3512	57	50
3875	63	50
4076	9	1000
4251	24	500
4466	85	50
4625	35	15000
5581	76	50
5867	63	50

Földbérletet

keres tőkeerős külföldi, aki egy birtok célszerű kihasználásában is közreműködne.
Részletes ajánlatok

a
„Magyar-Holland Utazási Irodá”-hoz
VIII., Baross-tér 1. sz. alá
intézendők.

Zongoratanítás

kezdőknek és haladóknak. Beosztásom megváltoztatásával lehetségessé vált még néhány tanítványt elvállalnom, **házon kívül is.**

HENRY WILHELMUS

hollandi zongoratanár

VIII., Héderváry-utca 28.

MAGYAR-HOLLANDI GAZDASÁGI BANK RÉSZV.-TÁRSASÁG

A Magyar-Hollandi biztosító részv.-társ. vezérigynöksége
Az osztálysorsjáték főelárúsítója

≈

Legelőnyösebben bonyolít le banküzleteket, elvállal tőzsdei megbízásokat, idegen pénznemek vételét és eladását. Életbiztosítással egybekötött takaréklapok!

≈

Iroda: VIII., Baross-utca 1
Telefonszám: JÓZSEF 98-62

Magyar-Hollandi Tájékoztató és Utazási Iroda

VIII., Kalvin-tér, Baross-u. és Üllői-ut sarkán

Hollandiába utazóknak
kereskedelmi és magánügyekben
bő és szakszerű felvilágosításokkal szolgál

Felelős kiadó: VIDOR MARCEL